

Mozgásban lévő nyugvópont

■ Jász Attila: *Felhőfoslányok a hajnali fűben*. Kortárs Könyvkiadó, Budapest, 2022, 141 oldal, 3000 Ft

A *Felhőfoslányok a hajnali fűben* a fülszöveg alapján „valós és lélektani úti napló”, amely így egyszerre több utazásra invitálja olvasóját. A hét füzetre osztott kötet a lírai én európai utazásainak pillanatképeit, az utazás során szerzett fűtő benyomásait és az ézokon keresztül megfogalmazódó mélyebb érzéseit, vágyait rögzíti.

Jász életművének meghatározó toposza az út, az utazás, új kötetének téje tehát nem kifejezetten az új irányok megtalálása, a hangsúly sokkal inkább a kísérletezésen van a már megtalált hanggal. Ehhez – több korábbi kötetéhez hasonlóan – úti- és elbeszélő társat választ maga mellé. A lírai ént Faustyna Kowalska, vagyis a lengyel Szent Fausztina nővér kíséri, akinek legfőbb küldetése az irgalmasság üzenetének közvetítése volt.

Ellentétben a *Bölcshatáró* című kötettel, ennek a könyvnek a borítóján nem szerepel a fiktív társszerző neve, ám a fülszövegben túl egyes írások is tematizálják a közös alkotást. Az első füzet negyedik egységében egy rövid, prózában írt részlet idézi fel a szenttel való első találkozást, amely teljesen hétköznapi (nem is feltétlenül túl izgalmas) múzeumlátogatásnak hatna, ha a záró sorok csendje nem sejtetne valami többet: „te pedig állsz csak lekövetelve az üvegvitrin túloldalán, hallgatod a csendet hosszan a fülhallgatóból a történet után” (18).

A kötet egyik központi kérdése a csend és az elhallgatás lehetőségessége, illetve a csend jelentéssel feltöltése. Szent Fausztina alakja sem kifejezetten az irgalmassága, sokkal inkább a visszahúzó, szemlélődő, később közvetítő pozíciója okán válik fontos szereplővé. Élete során számtalan látomásban jelent meg előtte Krisztus, akinek üzeneteit naplójában rögzítette, illetve egész életével, tetteivel képviselte.

Leghíresebb látomásában Krisztus egy képet mutatott Fausztinának azaz, hogy fessék meg, és övezze tisztelet az egész világon. Ez az üzenet tehát belátva a nyelv korlátozottságát egy másik jelrendszere vált. Jász elbeszélőjét a minden hiúságtól mentes közvetítői szerep, illetve az üzenet átadásának lehetőségei izgatják. A múzeumi látogatás során magától Fausztinától vár és kap jelet – a szent diktálni kezd egy szöveget, amit az elbeszélő versként értelmez, és szorgalmasan lejegyez. A diktálás azonban egy váratlanul tűnő ponton abamarad, a vers így nem kapja meg végleges formáját. Az elbeszélő „szerkesztő éne” lemasolja magának a verset, és már a befejezésén gondolkodik, amikor rájön, hogy ez a közösen írt szöveg nem megosztható, ezért végül a másolatot is bedobja a Fausztinának címzett kívánságokat gyűjtő ládába. Ez a gesztus értelmezhető az elhallgatásra tett kísérletként is, ám a következő szöveg rövid, befejezetlen verstörödé. Az elbeszélő tehát mégis közreadja a művet, amely befejezetlenségével magában hordja az elhallgatás üzenetét.

A kötet nagyobb egységei, a számozott füzetek is kisebb részekre bomlanak, melyeket minden esetben mottó előz meg. A legtöbb mottó feltehetően Fausztina nővér naplójából származik, ám funkciójuk így sem egészen világos, a rövid részletek, a töredékmondatok nem képesek igazán párbeszédbe lépni a törzsszöveggel, így kissé öncélúnak tűnnek.

Az egyes egységekben váltják egymást a szabad, illetve kötött formában írt versek és a rövid, prózában írott bejegyzések, melyek leginkább naplótöredékekre emlékeztetnek. A változó forma a lehetséges megszólalási módokat kutató elbeszélő útkeresésének lenyomata.

Az egész kötet leírható a közélet és távolodás dinamikájával – az elbeszélő hol egészen közel kerül Fausztinához és a vele azonosított szerephez, máskor a köztük lévő áthidalhatatlan távolságot éli meg.

A földi élet és a csendbe burkoló égi szféra között a természet szemlélése teremti meg a kapcsolatot. Jász korábbi kötetében is kiemelt szerepe van a természet meditatív, felszabadító erejének. A *Felhőfoslányok a hajnali fűben* tájai ködök, esők, homályosak – hol a hajnal, hol az alkonyat derengésébe vesznek a körvonalai, mégis ezek a leírások (éppen ködös, páras voltak miatt) a legerősebb pontjai a kötetnek, mert végeredményben az elbeszélő az utazásban, a mozgó autó mellett elsuhanó tájban találja meg a nyugvópontot, Fausztina üzenetét.